

Podolinban Krudy nyomában

„Ne mondjátok nekem, hogy a napok voltaképpen mind egyformák. Minden napnak megvan a maga varázsa, sajátossága jelleme: még a színe is más Nagyboldogasszony napjának, mint egyéb napoknak. Az ég kékebb, a felhő fehérebb, a lomb zöldebb ezen a napon. A napszeker tüzebben indul el Magyarország felé, mintha minden erejére, tehetségére szüksége volna ezen a napon, hogy szolgálhasson annak az isteni Anyának, akit nek ez a nap rendeltetett emlékeztére.”

Lehet, hogy ezeket az örök-szép sorokat Szent Margit szigeten rótta Krudy Gyula, de lehet, hogy Podolinban, a városka Mária mennybemenetelének szentelt ősrégi templomában, ahol most én meghatódva imádkozom és emlékezem.

Podolin IV. Béla leányát, Kingát, Boleszláv lengyel fejedelem feleségét idézi. A tatójárás után ő építtette újjá az elpusztult várost. Hatalmas bástyákkal megtűzdelt várfalának romjai ma is megvannak. A régi román templom romjaira épült a mai gótikus

templom; később, a XVII. században emelték a zömök, köcsipkés harangtornyot. Ennek a toronynak tetejéről féllábon álló golya kémleli a Poprád völgyét. A házak tetején is sok a gólyafészek. A gólyák és fecskék szeretik ezt a csendes, tiszta várost.

Lubomirszki Szaniszló, a híres lengyel sztároszta alapította Podolin piarista gimnáziumát és kolostorát, melynek vastag falai között rejtőzött II. Rákóczi Ferenc Bécsúj-helyből való menekülése után. Ebben az iskolában volt valaha diák Krudy Gyula, akit egész életére megejtett a bűbajos, ódon városka varázsa. Podolini származású Németh Kálmán is, a Szépművészeti Múzeum fafaragó művésze, restaurátora, középkori szentek újjávarázslója, aki itt merítette első ihletét a szépségi csodálatos fábólafaragott madonnák előtt.

Hőfödté, időtlen óriások óvják a tiszta kis városokat az északi szelektől. Köztük a legmagasabb viselte már Ferenc József és Sztálin nevét is, de a nép ma is régi nevén: Gerlachfalvi csúcsnak nevezi. Kérdésemre, honnan ered ez a név, elmondják, hogy Gerlach hős katona volt, aki felesége halála után zarándok lett. Eljutott Rómába, a Szentföldre, Jeruzsálemben élt és dolgozott,

végül hazakerült szülőföldjére, Flandriába. Ott őrzik síremlékét ma is egy régi templomban. A XII. században Flandriából jött telepesek hozták magukkal tiszteletét, róla neveztek el Gerlachfalvát.

Podolintól csak egy ugrás Késmárk szép, büszke városa. A Thököly-vár udvarán ásatások folynak, most tárják fel a XII. századból származó apácázárdát és templomot. Alaprajza már látható és napfényre bukkant sok régi csontváz is. Érdeklődő turisták állják körül a leleteket, majd tovább mennek, hogy megtekintsék a szépen rendben tartott Thököly-múzeumot, a várkúpolna gyönyörű barokk oltárát.

Remekművű középkori fafaragás a gótstílusú Szentkezes-templom főoltárának megfeszített Krisztusa. A Campanilét valaha Aranytoronynak nevezték, reneszánsz párkányzatáról azóta lekopott az aranyozás. Ám, hogy a fafaragásoknál maradjunk: ámulattal szemlél minden látogató a világhírű evangélikus fatemplom művészi faragványait. A tiszafából és vörösfenyőből épült, csodálatos térhatású, keresztalakú, dongaboltozatú templomot a svéd király hajóépítő-mestere tervezte. Ennek megfelelően a

templom ablakait: koralakú hajóablakok.

Késmárkról autóbusszon könnyen megközelíthető a vadregényes Dunajec-áttörés, ahol a Vörös Klastromtól tution viszik a turistákat. A szépségesen kanyargó folyó mindkét oldalán hatalmas sziklák tornyosulnak, majd szép havasi rétek kísérik. Vörös és fehér sziklacsoportok festői látványában, szakadékokban, csodálatos tájban gyönyörködhetünk a lengyel határig, ahol a tutajozás véget ér. Innen már gyalog indulunk visszafelé.

A Vörös Klastromhoz sok monda fűződik. A falakkal körülvevett, bástyákkal megerősített karthauzi zárdát 1330-ban építették. A csúcstívesztől a rokokójig minden kor rajtahagyta kezényomát. 1431-ben a husziták elűzték a szerzeteseket, de újra viszatértek. 1563-ban szűnt meg itt a rend, majd később kamalduli szerzetesek laktak benne. De tanyáztak itt rablók, denevérek, sőt, kísértetek is — akikkel a nép képzelete népesítette be az ódon falakat. A romantika világa azonban elmúlt, ma már csak a Dunajec habjainak zúgása s a vidám turisták kacagása visszhangzik az ódon romok tövében.